RESOURCEFUL AGEING

**Vindingrijkheid als handreiking om te begrijpen
wat oudere clienten kunnen en willen met technologie**

Lectoraat Active Ageing

- Dr. Louis Neven, Lector Active Ageing, Avans Hogeschool
  - Science, Technology Studies (& Gerontologie)
  - Historie, sociologie en filosofie van technniek
- Expertisecentrum Careing Society
- Focus lectoraat: betere innovaties voor ouderen, door beter begrip van ouderen
  - Geen nadruk op het ontwikkelen van nog meer technologie
  - Beter begrijpen van ouderen en zorgmedewerkers
- Daarmee innovaties realiseren die werken in hun context
- Wij doen onderzoek naar de levens (rollen, praktijken, identiteiten) van ouderen en hoe we innovaties en interventies bij hun wensen en noden kunnen laten aansluiten (ipv andersom)

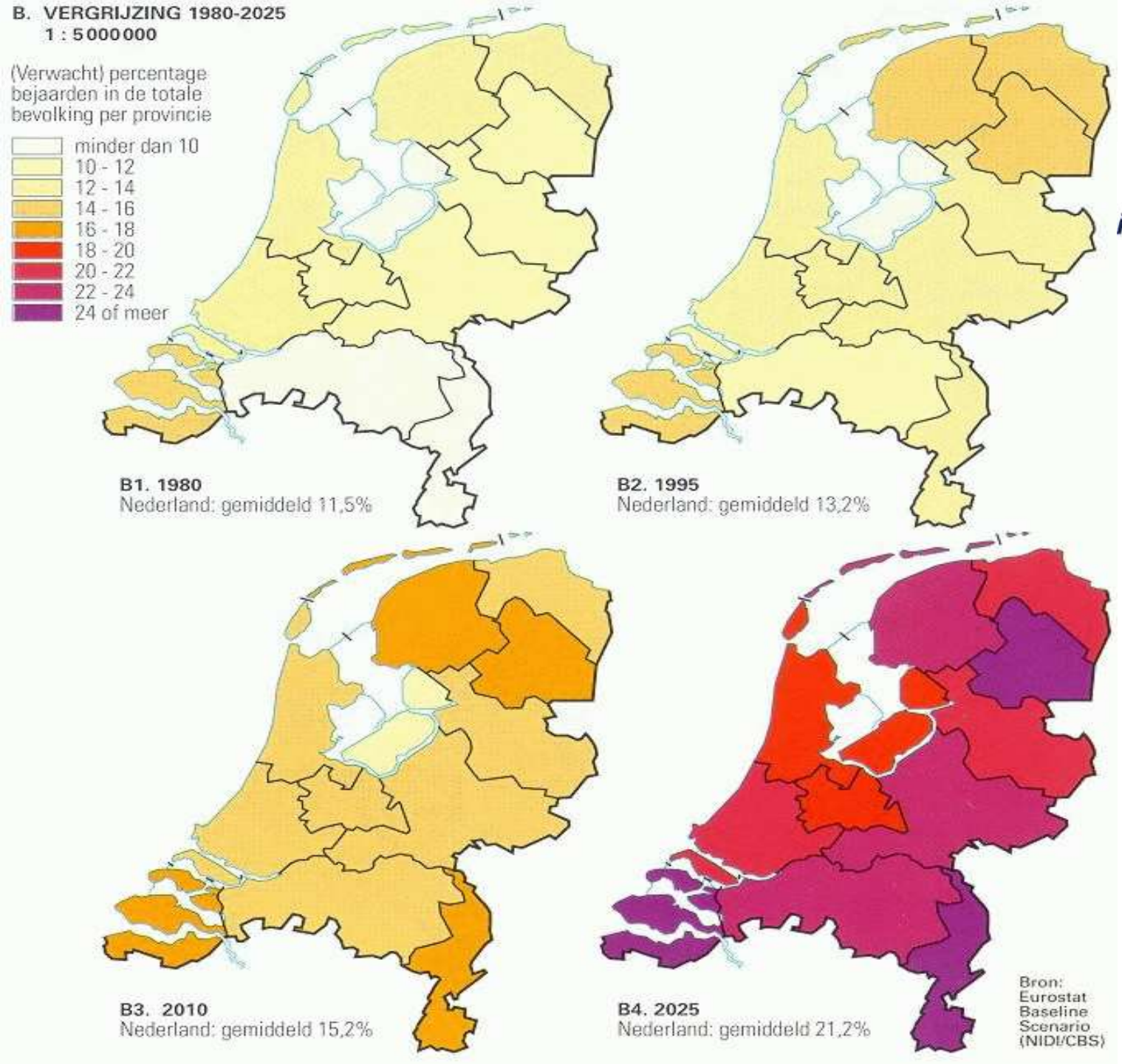

avans hogeschool

avans+ improving professionals

De vergrijzing…

is een succes!

Vergrijzing echter vaak gezien als probleem

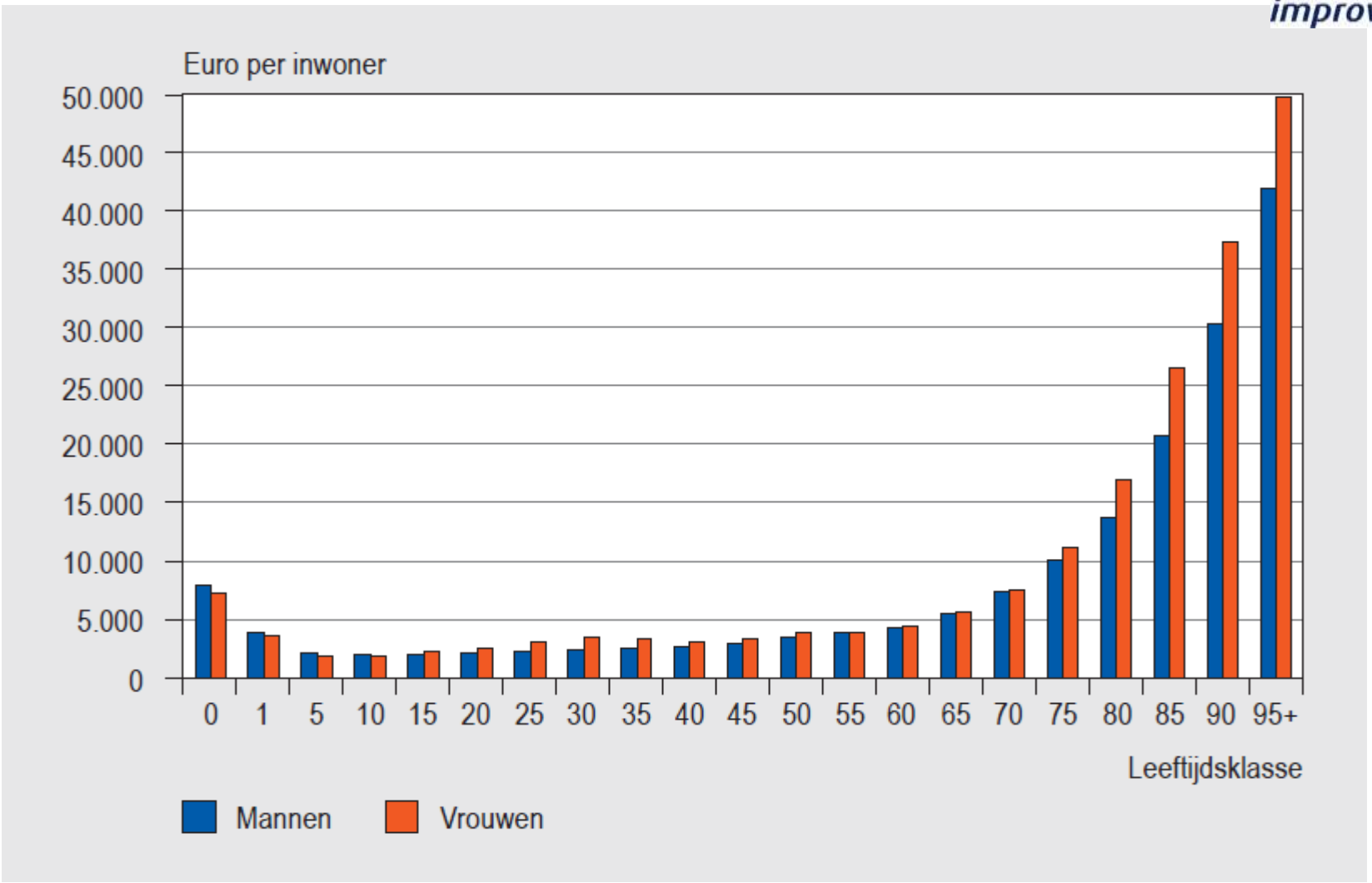

RIVM (2008) Levensloop en zorgkosten

De Belofte van Technologie

- Ageing-and-innovation discourse (Neven & Peine 2017)
  - Het crisis vertoog van de vergrijzing (Nye 2009, Mort et al. 2012)
  - Technology als verlosser
  - Triple win retoriek
- Verwachtingen m.b.t. technologie zijn hoog
  - Langer thuis wonen met technologie is een van de kernbeloftes
- Grote investeringen in zorgtechnologie die langer thuis wonen mogelijk moet maken
- Implementatie in de alledaagse praktijk blijft grotendeels uit of gaat zeer traag

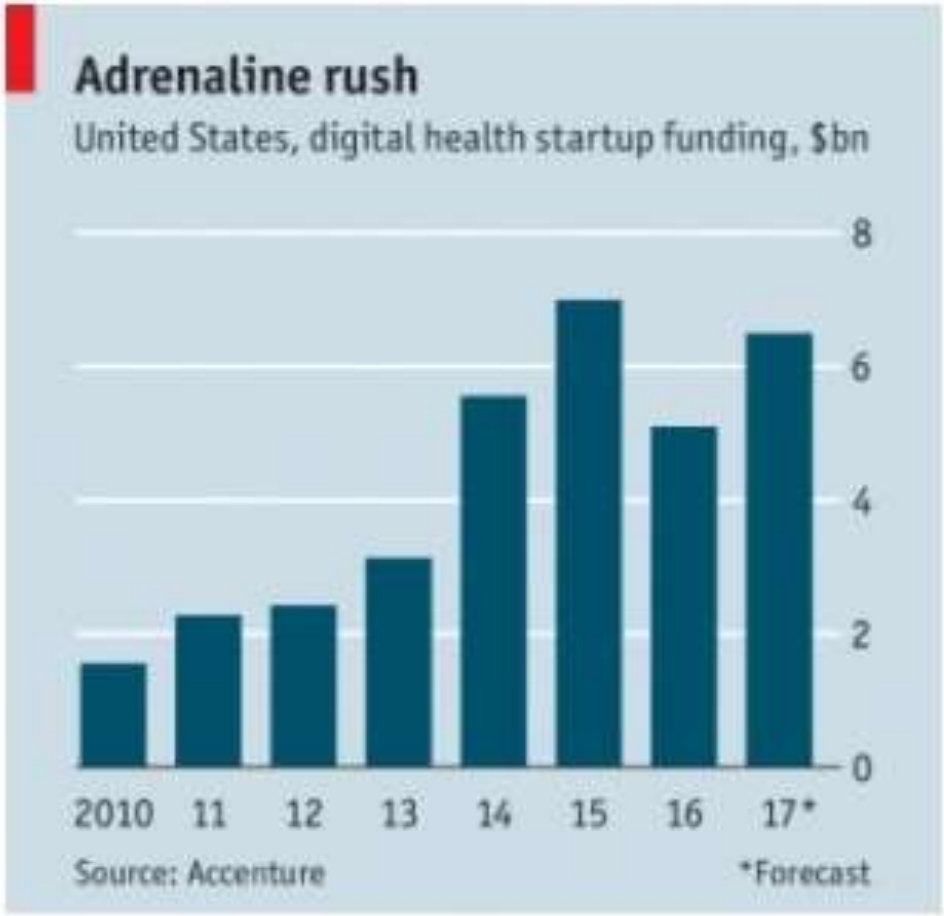

Economist.com

Gebruikersrepresentaties

- Probleem: negatieve ‘beelden’ van ouderen beïnvloeden technisch ontwerp
- The moral highground: iets goeds doen voor zielige oude mensen
- “one button is enough for them to operate it wrong” (Neven 2014)
- Stigma: “Maar niet voor mij!” (Neven 2010)
- Oud zijn en jong voelen: benadrukken van het positieve
- Niet vertrekken vanuit
  - generieke aannames over oud zijn
  - technologische incompetentie
  - ‘needs’ (veronderstelt al problemen)
  - Ontwerppaternalisme
  - Laagste algemene deler / worst cases
- Wat als we vertrekken vanuit wat ouderen wel kunnen en wel al doen?

Resourceful Ageing

- Vindingrijkheid:
  - hoe lossen ouderen hun eigen problemen op?
  - wat kunnen we daarvan leren voor ontwerp?
- Project Tu Delft, Tu Eindhoven, Philips en Avans
- NWO, STW, SIA: research through design
- Etnografie, design, machine learning
- Exploratief onderzoek (loopt momenteel)
- Meerdere huisbezoeken bij 5 ouderen in Delft: o.a. +/- 400-500 foto’s
- Voorbeelden van ogenschijnlijk simpele oplossingen die thuis wonen mogelijk maken

Vindingrijkheid:

Hoe vang ik een spin die op het plafond zit?

Triviaal?

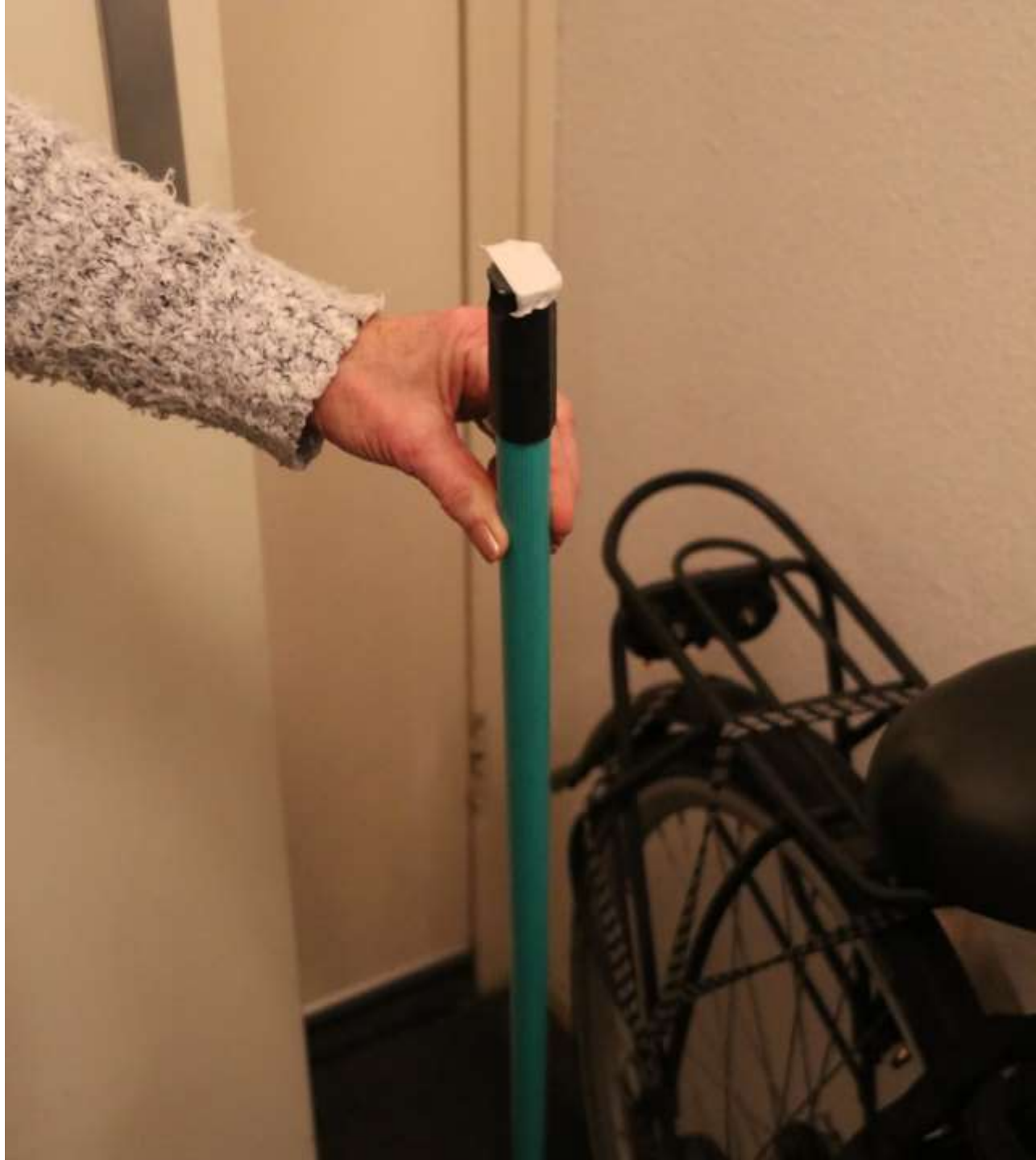

Sociale controle en contact

Alternatief gebruik

Technisch Vindingrijk

avans hogeschool

Digitale vindingrijkheid

Waardevolle rollen

Veilig voelen

Veiligheid versus Autonomie

Vindingrijk ouder worden

- Dit soort oplossingen
  - Geen high-tech dus niet interessant?
  - Triviaal?
  - Idiosyncratisch?
  - Gevaarlijk?

- Er zit natuurlijk een grens aan dit soort oplossingen

- Wat is beter? Hoog technologische ‘intelligente’ techniek die niet werkt in de praktijk

- Vindingrijkheid is ondergewaardeerd, maar we kunnen hier van leren
  - Begrijpelijk
  - simpel
  - Goedkoop
  - Op de juiste tijd op de juiste plek
  - Biedt voldoening
  - en <u>ze werken</u>

Lessen voor ontwerp & zorg

- Geeft een andere blik op ouderen:
  - Ouderen geven actief vorm aan onafhankelijk thuis wonen
  - Zijn creatief en in staat problemen op te lossen
  - En dus niet perse ziek, zwak en afhankelijk

- Ouderen serieus nemen in R&D (zie Neven 2010)
  - Aansluiten bij positieve insteek
  - Technologische geletterdheid benutten i.p.v. incompetentie benadrukken
  - Potentieel gevaar niet onmiddellijk aangrijpen om autonomie in te perken

- Vindingrijkheid laat zien **wat ouderen echt willen en belangrijk vinden**

- Als we echt willen dat ouderen langer thuis wonen dan moeten we ze geen 'hightech intelligente innovaties' **opleggen**, maar aansluiten **wat past in hun leven,** dat kan **ook low-tech** zijn.

- Ervaringen met wat **echt werkt** en wat niet **belangrijk in het GET-Lab**

- Wat voor zorgtechnologie is er beschikbaar en wat zijn de ervaringen in de praktijk?

Onbekend maakt onbemind

- *NIVEL-Overzichtstudie: Technologie in de Zorg Thuis, Nog een Wereld te Winnen* (2013)
- Zorginnovaties: niet altijd, maar toch vaak gezien in sterk negatieve termen:

"dat kan ik allemaal niet"

"dat gaat mij mijn baan kosten"

"ik wil met mensen werken,
niet met techniek"

Het belang van Ervaren

- Dit is geen kennisprobleem! Kennisdisseminatie helpt niet.
- Het gaat hier om overtuigingen
  - Overtuiging veranderen door ervaringen te bieden
  - Eerlijke basis: het lab, onze mensen: onafhankelijke onderwijsinstelling, gericht op zorgonderwijs, non-technische ruimte
- Ervaren op drie niveau's
  - Ervaringen van andere zorgprofessionals, praktijkverhalen, voorbeelden
  - Hands-on ervaren, uitproberen, eerlijke informatie over voor- en nadelen en ethische aspecten
  - Ervaren in de praktijk

avans hogeschool

avans+ improving professionals

GET-Lab

Positief Kritisch

- Doel studenten en zorgprofessionals hands-on ervaring op laten doen met innovatieve zorgtechnologie

- Belangrijk! Positieve maar kritische houding.

- Inzicht in:
  - Aanbod
  - Toepasbaarheid
  - Vaardigheden
  - Ethische vraagstukken

- Einddoel, competente afweging maken:

  - Het gaat niet om low-tech of high-tech
  - werkt dit voor mevrouw De Bruin?

Mevrouw de Bruin

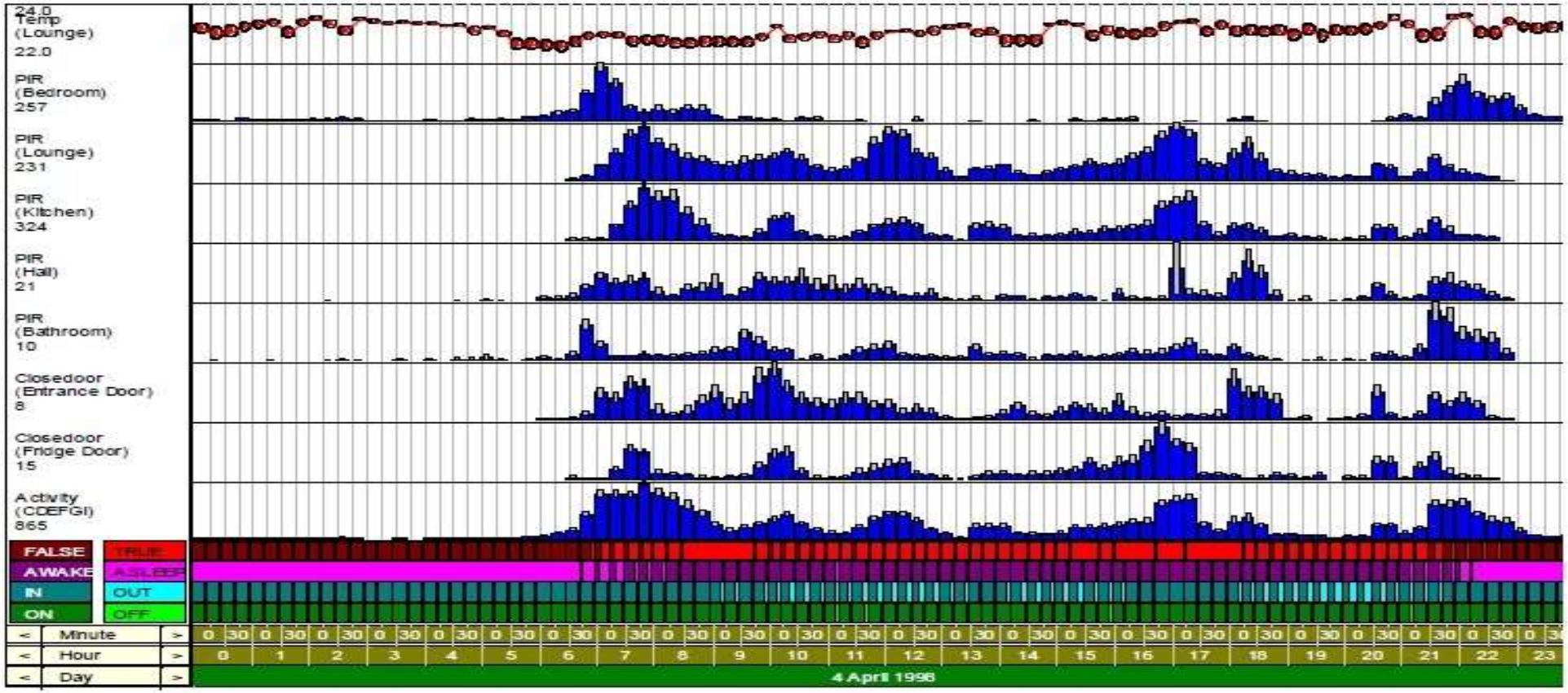

- De kat van mevrouw de Bruin of wat er ‘s nachts allemaal gebeurt

Andere interventie?

Sleutelvinder

Waar
is mijn
hond?

GET-LAB

- Drie thema's
  - **Leefstijl:** gezond leven, ziektemanagement, sociale contacten
  - **Zorg in de Wijk:** thuiszorg, zorg aan huis, zorg op afstand
  - **Dementie:** ondersteuning bij toenemende afhankelijkheid, veiligheid, stimulering

- Thuisbasis voor zorginnovaties, maar verlaten het lokaal voor:
  - Onderwijs
  - Workshops
  - Onderzoek
  - Verrassing en Verbazing

Conclusie

- Weg van voor ingenomen (negatieve) ideeen over ouderen en technologie
- Ouderen zijn divers, ook in hun technologie gebruik
- Kijk naar wat ouderen
  - zelf kunnen
  - Hoe ze zelf problemen oplossen
  - Wat belangrijk is voor hen
  - Wat begrijpelijk is voor hen
- Veel technologie past niet
- Maar als je uitgaat van de ervaring en kennis van ouderen
- Is <u>passende technologie mogelijk</u>

Contact

- Over ons onderzoek & Get-Lab
  - Lbm.neven@avans.nl
- Nascholingen op gebied van zorgtechnologie verwijs ik graag naar Avans+
  - Op de hoogte blijven: contactgevens achterlaten bij stand

Disclosure slide

- Financiering Resourceful Ageing:
  - NOW/SIA/STW – Research Through Design
- Financiering GET-Lab
  - Avans, WMO-werkplaats, WSD
- De bronnen van financiering hebben geen invloed gehad op de opzet, uitvoering en conclusies van ons onderzoek